

© 2020 Editura ACT și Politon pentru prezenta versiune

Editura ACT și Politon

Str. Încălnată, nr. 129, Sector 5, București, România, C.P. 050202.

tel: 0723 150 590, e-mail: office@actsipoliton.ro,

www.actsipoliton.ro

Redactor: **Maria Nicula**

Tehnoredactor: **Teodora Vlădescu**

Coperta: **Marian Iordache**

Copyright Manager: **Andrei Popa**

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

SZEKELY, ANDY

Manifestul educației / Andy Szekely. - București: ACT și Politon, 2020

ISBN 978-606-913-576-1

37

AVERTISMENT: Distribuirea, copierea sau piratarea în orice fel a acestei cărți nu este pedepsită numai prin lege, dar contravine și tuturor normelor și principiilor etice și sănătoase pe care un astfel de titlu le promovează. Ce fel de efect va avea energia pe care vreți să o transmiteți mai departe, dacă aceasta vine prin furt, ilegalitate și lipsă de respect față de autor și față de toți cei care au contribuit la crearea acestei cărți, astfel ca ea să ajungă la dumneavoastră? Împărtășiți cu ceilalți informațiile importante, valorile și lecțiile pe care le-ați aflat din acest material, într-un mod corect și responsabil.

Andy Szekely

MANIFESTUL EDUCAȚIEI

*Cum putem deveni mentori
pentru copiii noștri*

Ediția a II - a

 ACT și Politon

2020

Cuprins

Prefață la ediția a doua	11
Prefață	13
Introducere: Dacă azi aș fi elev, uite-așa m-aș revolta	21

Partea întâi

Educația a murit, trăiască dezvoltarea personală	27
Misiunea lui Rick Little	29
Capitolul 1: Carnetul de note	35
Capitolul 2: Ce ne „învață” sistemul educațional?	39
Capitolul 3: Ce ar trebui să se „predea” la școală?	45
Capitolul 4: Soluțiile pentru un sistem educațional puternic și bun	49
Capitolul 5: De la educație la dezvoltarea personală	55
Concluzii	59

Partea a doua

Cum îi pot ajuta părinții pe profesori	61
Cum să desenezi o floare galbenă, cu tulpină verde	63
Capitolul 6: Proiectul Zero sau prăbușirea geniilor	67
Capitolul 7: Teoria inteligențelor multiple	71
Capitolul 8: Cele 4 inteligențe și dezvoltarea personală	75
Capitolul 9: Armonia și dezvoltarea personală	85
Capitolul 10: Cum se poate dezvolta fiecare inteligență în parte	91
Concluzii	99

Partea a treia

Cum îi pot ajuta părinții pe copii... și pe ceilalți părinți?	101
Un copil îi face portretul lui Dumnezeu	103
Capitolul 11: Cum învață oamenii	105
Capitolul 12: Învățarea prin experiență indirectă	111
Capitolul 13: Învățarea directă (experiențială)	135
Capitolul 14: Modelarea excelenței umane	141
Capitolul 15: Formula măiestriei	149
Concluzii	152

Partea a patra

Programul de 30 de zile în care înveți cum să înveți împreună cu un discipol	155
Motivația acestui program	157
O provocare pentru cine vrea să se implice	217
În loc de epilog – Parabola „Școala animalelor”	223
Anexe	225
Bibliografie	241
Index	243
Resurse	247

Ce spun primii cititori ai Manifestului educației

O carte excelentă! Dacă părinții mei ar fi citit cartea asta când eu eram mic, probabil că acum eram cu ani lumină înainte pe calea succesului. E un „must read” pentru orice părinte care e interesat și își asumă responsabilitatea față de viitorul copilului său.

Bogdan Grasu,

**antreprenor,
București**

Manifestul Educației mi-a reamintit cât de important este să devin, zi de zi, un model mai bun pentru copiii mei și de amploarea costului plătit, dacă nu ne implicăm în evoluția ecosistemului educațional național și/sau local.

Dan Bugariu,

**arhitect software și consultant,
președinte al Asociației Smart City
și cofondator Growceanu Angel Investment,
părinte a 2 copii,
Timișoara**

CAPITOLUL 1

Carnetul de note

Când eram în clasa a doua am fost „altoit” cu rigla la palmă pentru că mi-am mâzgălit carnetul de note.

Nu voi uita niciodată acest moment, pentru că a fost prima „corecție fizică” pe care am primit-o la școală.

Practic, atunci când învățătoarea ne-a dat carnetele, ne-a spus să completăm primele pagini – acolo unde erau rubrici pentru nume, clasă etc.

Ce a completat Andy? Ei bine, mi-am trecut media 10 la toate materiile, inclusiv la cele care se studiau în anii următori.

Mi s-a părut firesc!

Era ceea ce consideram că urma să se întâmple! ... ☺

Când învățătoarea ne-a cerut carnetele pentru verificare, a fost cel puțin uimită să vadă carnetul meu plin de nota 10.

Acum îmi amintesc amuzat de momentul respectiv, pentru că semnificația lui este una foarte specială:

Școala omoară creativitatea, chiar și atunci când profesorii au cele mai bune intenții.

Vinovatul?

Carnetul de note, cu toate implicațiile lui simbolice.

La școală, nota 10 pe linie în carnetul de note înseamnă că elevul este premiant.

Dar mai înseamnă ceva, transmis în mod subtil:

Înseamnă că mai bine de 10 nu se poate!

Despre asta vreau să vorbesc aici: Despre faptul că uităm ce înseamnă de fapt nota 10.

Nota 10 ESTE DOAR O MĂSURĂ a succesului unui elev. Și atât!

În esență, ea se referă la inteligența mentală a elevului – la capacitatea lui de a memora și uneori la capacitatea lui de a înțelege. Dar asta nu te ajută pe stradă decât foarte puțin!

Pe stradă (în viață) te ajută capacitatea de a comunica și empatiza!

Asta nu se trece în carnetul de note.

Pe stradă (în viață) te ajută capacitatea de a-ți menține un nivel ridicat de energie, motivare și optimism.

Asta nu se trece în carnetul de note.

Pe stradă (în viață) te ajută capacitatea de a conduce oameni și de a anticipa tendințe (viziunea).

Asta nu se trece în carnetul de note.

Dacă ar fi să păstrăm carnetul de note în școli ca instrument de... evaluare (era să zic tortură), atunci ar trebui să avem 4 astfel de carnete:

Unul pentru memorie și înțelegere (există deja),

Unul pentru empatie și relaționare (încă nu există),

Unul pentru optimism, energie și motivare (încă nu există),

Unul pentru capacitatea de lider (încă nu există).

Cele 4 capacități umane, armonizate, reprezintă potențialul de lider al copilului și ele ar trebui dezvoltate împreună.

La oricare dintre ele, nota 10 reprezintă doar o măsură a succesului și nu o evaluare completă a potențialului de dezvoltare al copilului.

Pe scurt:

Carnetul de note NU reprezintă potențialul uman!

Carnetul de note este doar o poză – o măsură a performanței obținute la un moment dat.

El te poate ajuta să progresezi în ceea ce privește capacitatea de memorare și înțelegere (foarte importante), ceea ce nu este suficient pentru succes.

Din păcate, copiii și părinții ajung să CREADĂ că nota 10 în carnet este garanția unui copil capabil (cam asta sugerează sistemul educațional).

Nu este!

Sau dacă este, ea reprezintă doar o mică parte din ceea ce tinerii au nevoie ca educație atunci când vor să reușească!

Restul e necesar să fie „procurat” din altă parte, iar această „altă parte” cred că poate însemna cel puțin 3 locuri:

1. Cărți bune

2. Mentori buni

3. Colectivități cu o cultură sănătoasă

De exemplu începând din 2003 am construit încet, dar sigur, un astfel de mediu sub denumirea **Bootcamp University**.

În acest loc, oamenii învață leadership de la oameni care au dovedit că au succes (mentori) și primesc resurse de studiu care chiar funcționează (cărți bune și resurse esențiale audio-video). Toate acestea într-un mediu în care valorile comunității sunt trăite, nu doar declarate.

Cele 3 capacități menționate mai sus, dar pe care NU le surprinde carnetul de note, pot fi dobândite separat, dar pentru asta e necesar ca părinții și copiii să iasă de sub imperiul ideii că școala este suficientă.

Aș spune mai curând că școala e un fel de curs pregătitor pentru școala vieții, unde ai nevoie să înveți pe rupte doar ca să rămâi la zi cu informația!

În lumea de azi, progresul tehnologic face ca volumul de informație să se dubleze pe glob la fiecare doi-trei ani. 90% din informația planetei a fost generată în ultimii 2 ani.

Așa că singurul mod de a rămâne în poziția de lider e să îți faci din învățare un mod de viață.

Să ne scoatem din cap, oricât de tineri sau bătrâni am fi, că după ce se termină școala se termină și cu învățatul.

Acesta e o idee din alt secol, extrem de neproductivă.

Când termini școala, abia te-ai încălzit la nivel intelectual ca să înveți lucrurile care chiar te ajută să reușești în viață.

CAPITOLUL 2

Ce ne „învață” sistemul educațional?

Iată câteva dintre concepțiile nocive pe care le transmite sistemul educațional anchilozat pe care ne bazăm în prezent:

1. Ne învață că evaluarea altora asupra muncii noastre este mai importantă decât propria evaluare.

Atât timp cât pui mai mult preț pe evaluarea altora decât pe propria evaluare, stima ta de sine va fi mai mică decât o furnică privită de pe lună de o persoană care și-a uitat ochelarii acasă.

Suntem învățați această lecție constant prin faptul că, dacă luăm o notă mică, ar trebui să ne simțim prost, să ne pară rău și să ne cerem iertare.

Nu contează dacă eu cred că acea evaluare nu este importantă pentru mine sau că ceea ce eu vreau să fac în viață nu are legătură cu acel domeniu.

Trebuie să mă conformez și să cred că acea evaluare spune ceva despre mine... despre cât de bun sunt și despre ce potențial am în viață.

Iar o astfel de atitudine îți distruge stima de sine și toate visurile acelea frumoase pe care le aveai înaintea să te așezi pentru prima oară în banca de la geam.

2. Ne învață că o persoană mai în vârstă decât noi este automat mai bună decât noi.

Această paradigmă, insuflată cu multă tenacitate de către unii profesori, ne face să nu aspirăm la anumite visuri decât atunci când avem o vârstă mai înaintată.

Ne face să plecăm capul atunci când o persoană cu 10 ani mai mare decât noi ne spune cât de mult greșim.

Sau mai rău... ne face să credem că respectul se câștigă prin vârstă, nu prin fapte.

Dacă stăm să privim această teorie la rece, ne putem da seama cât de departe de adevăr este.

Cum adică? Simplul fapt că o persoană a reușit să nu moară până la vârsta de 50 de ani o face mai vrednică decât mine?

Mai inteligentă decât mine? Mai înțeleaptă decât mine? De unde și până unde?

Dacă ai reușit să nu mori până la vârsta de 50 de ani, singura concluzie pe care pot să o trag este că ai avut ceva grijă de corpul și de mintea ta și nu ai încercat să vezi dacă poți să sari de la etajul 7 doar cu o umbrelă.

În rest... doar vârsta nu spune nimic. Însă odată ce acea persoană de 50 de ani stă de vorbă cu tine și își demonstrează aptitudinile și înțelepciunea, ar trebui să îi acorzi respectul cuvenit.

Iar acest lucru ar fi bine să îl facem și în cazul unei persoane cu 10 ani mai tânără ca noi. Pentru că singurul mod prin care îți câștigi respectul este prin ceea ce faci, nu prin vârsta pe care o ai.

3. Ne învață că există o singură cale în viață către succes.

Școala sugerează că singura cale către succes este să înveți bine, să intri la o facultate bună, iar apoi să-ți găsești o slujbă stabilă.

Singura mea întrebare în acele momente era: De ce nu au succes toți oamenii care au urmat această cale bătătorită de mii de elefanți?

Sau cel puțin, nu percepeam că ai succes atunci când banii câștigați la începutul lunii se termină în mai puțin de 30 de zile, iar certurile în familie devin mai dese decât firimiturile de pe masă.

Să înveți că există o singură șansă de succes în viață este distructiv și te face să nu mai cauți opțiuni.

Umbli prin viață cu o pereche frumoasă de ochelari de cal și nu vezi nicio scurtătură sau drum lăturalnic care să te ajute să nu sari în prăpastie fără parașută sau abilități de levitare.

4. Ne învață că, dacă nu avem aptitudini într-un anumit domeniu, înseamnă că suntem incompetenți.

Din păcate, după atâtea decenii trecute peste sistemul educațional, această problemă este la fel de puternică ca la început.

În acest sistem vechi „și de-demult” faptul că nu ești bun la matematică te face incompetent. Chiar dacă ai descoperit o modalitate să vindeci cancerul!

Fiecare dintre noi suntem extraordinari în câteva domenii și... „varză” în altele.

De exemplu, eu nu le am cu tehnologia asta nouă. Am un telefon care începe cu „i” și care știe să mă ghideze când mă rătăcesc, să înregistreze video și audio, să mă țină la curent cu ceea ce am de făcut și cu e-mailul.

Drept să-ți spun, tot ce fac cu el este să vorbesc la telefon și să dau sms-uri.

Restul pentru mine este neurochirurgie.

Dar asta spune despre mine că sunt incompetent?

Spune asta despre mine că nu sunt bun ca om?

Niciodată!

Tot ce spune este că nu sunt bun la tehnologie. De aceea am angajat o persoană care are aptitudini în acest domeniu.

Această generalizare nu face altceva decât să ne diminueze stima de sine și să ne facă să învățăm din greu în domenii în care nu avem afinități doar ca să câștigăm recunoștința unui sistem gândit prost!

5. Ne învață că cei care nu au învățat bine la școală și totuși au reușit în viață au avut noroc.

Majoritatea miliardarilor lumii (și aici mă refer la cei care au ajuns miliardari ajutând oamenii prin munca lor) n-au fost cei mai buni la școală. Și mai mult decât atât, o parte dintre ei nu au urmat o facultate.

Când aduci o astfel de informație în sistemul nostru educațional, explicația este: AU AVUT NOROC.

Și așa, încet-încet, cu pași mărunți, ajungem să credem că ăia MARI care ar trebui să ne fie nouă modele de evoluție au ajuns acolo din noroc.

Iar dacă noi nu avem noroc, nu ne-am născut într-o zodie bună sau stelele s-au aranjat prost când am deschis pentru prima oară ochii

6. Ne învață că nu avem neapărat nevoie de sens și semnificație în ceea ce facem.

De ce trebuie să învăț pe de rost comentariul la opera lui Sadoweanu? Ca să iau o notă bună! De ce să iau o notă bună când eu nu înțeleg la ce îmi trebuie?

Pentru că asta trebuie să faci; și dacă profesorul spune că e bine, atunci nu mai pune întrebări și du-te și învață!

Astfel de abordări nu dau nici un pic de sens muncii noastre. Să învăț ca să îmi dea profesorul o notă bună! Este la fel cu... să muncesc ca să îmi mulțumească șeful sau să nu mă dea afară.

Munca are nevoie de un sens mai înalt, de ceva care trece de condiția noastră de indivizi unici.

Avem nevoie să știm că munca noastră ajută alte persoane, le face viața mai bună, le scapă de niște probleme. Din păcate, sistemul educațional nu are nici un pic de sens... în acest sens.

CAPITOLUL 3

Ce ar trebui să se „predea” la școală?

Astăzi ai informația dorită la un click distanță, deci școala bazată pe reținerea de informații devine mai puțin relevantă și până când se va adapta va produce din ce în ce mai multă frustrare copiilor și părinților.

În schimb, dacă am face școala pornind de la nevoia concretă de prosperitate, am avea o pătură de mijloc solidă și majoritatea oamenilor ar fi independenți financiar.

În continuare am să demonstrez cum. Prin 3 acțiuni concrete!

Practic, sunt 3 lucruri pe care școala le-ar putea face diferit, inversând astfel comportamentele neproductive pe care le generează azi:

1. Școala ar trebui să încurajeze progresul, nu perfecțiunea!

Când un elev ia nota 6, accentul este pus pe faptul că lipsesc 4 puncte până la perfecțiune.

Cum ar fi dacă profesorii ar spune: WOW!!!

Bravo, felicitări că ai luat 6, pentru că data trecută ai luat 5!

Este un progres extraordinar! Ești un copil minunat!!! Uraaaaa!